

Podplukovník Ing. Jaromír Langer, CSc.

STAV A PLÁNY SOUSTŘEDOVÁNÍ VOJENSKÝCH ZÁSOB KAPALNÝCH PALIV

NATO a ropa

I. VOJENSKOEKONOMICKÁ OPATŘENÍ PŘI ZÁSOBOVÁNÍ ROPOU A JEJÍMI VÝROBKY NA STŘEDOEVRPSKÉM VÁLČIŠTI

V prostoru západní Evropy mají být vytvořeny „spolehlivé“ tříměsíční zásoby PHM pro vojenskou potřebu a měsíční zásoby pro civilní potřebu.

Za spolehlivé považuje velení NATO pouze ty zásoby, které bude možné použít i po hromadném jaderném úderu. Zásoby se v míru nepoužívají a jsou určeny jen na počáteční období války, kdy se předpokládá přerušení přísunů.

Podle starších zpráv byly vytvořeny vojenské zásoby (v denních normách) podle tabulky 1.

Sklady jsou postupně spojovány systémem potrubí. V rámci polních armád může být využito i polního potrubí (průměr 152,4 mm, kapacita 76,3 m³/hod. a 101,6 mm s kapacitou 37,1 m³/hod.), které lze napojovat na stálá potrubí.

Potrubím se přisunují PHM do hlavních zásobovacích základů a letištních uzlů na válčišti. Na potrubí jsou napojeny sklady největších letišť.

Sklady jsou rozmístěny po celém prostoru válčiště, většinou však podél produktodů a v důležitých vojenských přístavech.

Budují se jako protijaderné, rozptylují se do lesů, budov, maskují se a některé se zabezpečují proti účinkům konvenční letecké munice. Převážnou část skladů tvoří komplex polopodzemních železobetonových bunkrů i budov lehké konstrukce; upravují se i podzemní sklady v dolech a přizpůsobují se bývalé podzemní vojenské objekty.

Zakopané nádrže ve skladech mají značnou odolnost. Např. sklad v BREMEN o kapacitě 4000 m³ má 80 nádrží. Za 2. světové války bylo na něj svrženo 1500 leteckých pum, ale poškozeny byly pouze 2 nádrže.

Západní prameny uvádějí rozsah splněných a naplánovaných prací v roce 1961 takto (tabulka 2).

Kromě 63 vybudovaných skladů PHM bylo na tomto území rozestavěno 43–62

Tabulka 1

	Letecký benzín	Automobilní benzín	Letecký petrolej	Motorová nafta
Belgie	90	34	92	—
Francie	30	30	30	30
NSR	16	23	50	21
Itálie	31	24	22	24
Nizozemí	30	23	30	30
Velká Británie	90	30	30	30

Tabulka 2

Válčiště (podle NATO klasifikace)	Délka potrubí v km		Celková kapacita skladů PHM v m ³	
	v plánu	vybudováno	v plánu	vybudováno
středoevropské	5076	4365	1 068 769	882 819
Španělsko	1160	900	2 500 000	2 500 000

Poznámka: Středoevropské válčiště zahrnuje prostor NSR, Francie, Belgie, Lucemburska, Nizozemí.

skladů o celkové kapacitě 180—190 tisíc m³. Celková kapacita všech 106 — 125 skladů tedy má činit více než 1 milión m³ (z toho 52 na území NSR, 61 ve Francii, 9 v Belgii a 3 v Nizozemí).

Podle jiných údajů bylo postaveno na středoevropském válčišti **2 milióny m³ skladovacích kapacit**.

Na středoevropském válčišti bylo postaveno z přístavů NIZOZEMÍ, BELGIE a FRANCIE na území NSR šest dálkových potrubí o celkové kapacitě kolem 25 tisíc tun kapalného paliva za 24 hodin.

Pracuje se na dokončení plánovaných **sedmi prodloužení potrubní sítě NATO na území NSR o délce 560 km**. Nejdelší prodloužení (160 km) vede od nizozemsko-německých hranic přes OLDENBURG k WESER. Druhé prodloužené potrubí vede od WESEL do MÜNSTER. Dvě menší od KÖLN do OLPE a WESTERBURG, další z FRANKFURT do HANAU, z BADEN do jižního WÜRTTEMBERG a z BELFORT (Francie) do AALEN. Touto výstavbou se má potrubní síť prodloužit na 5150 km.

Velení NATO si uvědomuje vysokou zranitelnost přístavů, do kterých budou směřovat konvoje tankových lodí, kde začínají produktovody a kde jsou též roz-

sáhlé sklady produktů. Proto se budují zařízení k čerpání kapalných paliv z lodí na volném moři, předvídá se přečerpávání na moři do člunů, vykládání na neupravené pobřeží, v málo důležitých přístavech apod. Tak má být vykládáno 40 až 50 % nákladů.

Po realizaci těchto opatření lze předpokládat, že:

— vojenská potrubí (jak stálá, tak i polní), vedoucí na bojiště, mají zabezpečovat téměř veškerý přísun PHM k zabezpečování ozbrojených sil;

— vojenské prostředky mohou skladovat na západním válčišti 1,5—3 i více miliónů tun pohonných hmot;

— se posílí válečně ekonomický potenciál NATO v západní Evropě;

— slabinou zůstávají uzlové body dopravy (zejména námořní přístavy), i když se uvažuje, že 40—50 % zásob bude vykládáno na volném moři nebo na neupravené pobřeží;

— současný stupeň zabezpečení bude v každé zemi různý — podle zájmů té nebo oné skupiny kapitalistů; nejvyšší stupeň realizace lze předpokládat na území NSR.

Odhad potřeby pohonných hmot pro ozbrojené síly NATO v počátečním období války na západním válčišti

Stanovení potřeby pohonných hmot závisí na řadě činitelů, jejichž správné a reálné ocenění může v zásadě ovlivnit množství zásob, a to jak v jednotlivých druzích, tak i v celkovém objemu.

Při odhadu potřeby je třeba vzít v úvahu:

- strategický význam západního válčiště [tzn. západní Evropy] v plánech velení NATO;

- rozmístění ozbrojených sil na válčišti;

- možnosti výstavby a doplnění ozbrojených sil v době ztížené mezinárodní situace, eventuálně po zahájení války;

- možnosti přísunu nových svazků z jiných území;

- předpokládané strategickooperační použití pozemních vojsk, vojenských vzdušných sil a námořnictva;

- zásobovací systém a způsob zabezpečování ozbrojených sil na válčišti;

- předpokládaný stupeň zničení ekonomiky a vojenských prostředků jadernými prostředky;

- předpokládaný způsob zahájení války.

Z těchto činitelů poukáží dále jen na předpokládaný počet ozbrojených sil vojsk NATO a na množství spotřebovaných pohonných hmot co do času a prostoru podle názorů teoretiků NATO v několika možných variantách. Rozsah článku neumožňuje ukázat metodiku propočtů a proto se omezím pouze na vyčíslení závěrů podle jednotlivých variant.

Na západním válčišti mohou stát NATO při zahájení války použít okamžitě (bez ozbrojených sil kapitalistických států, které nejsou členy NATO)

- **z pozemních sil** do 29 svazků, asi 15 samostatných skupin, brigád, lehkých obrněných pluků a potřebný počet sborových a armádních útvarů a zařízení,

- **z vojenských vzdušných sil** asi 2700 bojových a 220 dopravních letadel (kromě toho letištním manévrem v poměrně krátkém časovém období mohou být na válčiště zasazeny další síly, zejména taktické letectvo z USA).

Ve prospěch válčiště mohou působit další prostředky — strategické bombardovací letectvo, raketové útvary apod.

Na válčišti budou působit i poměrně vysoké počty **vojenských námořních sil**, a to jak hladinové loďstvo (zejména mateřské letadlové lodě), tak i podmořské (raketové ponorky s jaderným pohonem). Podstatnou část vojenských námořních sil budou tvořit dopravní a doprovodná plavidla.

Při kalkulaci potřeby materiálu, zejména pohonných hmot, je nutné vycházet i ze specifických požadavků a z podílu jednotlivých druhů materiálu u pozemních, vzdušných a námořních sil.

Podle západních údajů mohou nároky na jednotlivé druhy materiálu dosahovat vzájemných poměrů [stav z období 1955 až 1960] podle tabulky 3.

Z porovnání je zřejmé, že **nejvíce závislé na pohonných hmotách je námořnictvo a letectvo**. Podíl u pozemních a vojenských vzdušných sil postupně narůstá a uvedené údaje, tj. 29 % a 58 %, neodpovídají již dnešním podmínkám, protože v minulých letech byl do pozemních sil organizačně začleněn značný počet letadel, vrtulníků, nových typů tanků, obrněných transportérů, aut atd. Pohonné hmoty i u **pozemních sil mohou dosáhnout až 50 % celkové potřeby materiálu**. U vojenských vzdušných sil v západní Evropě byly zavedeny nové typy letadel, náročnější na spotřebu za časovou jednotku letu.

Jednotlivé varianty pravděpodobné potřeby byly vypočteny metodou kalkulační spotřeby na jednoho vojáka na bojišti, dále podle předpokládané denní spotřeby jednotlivých kalkulačních svazků a nako-

Tabulka 3

	Ozbrojené síly celkem	Z toho		
		pozemní síly	letectvo	námořnictvo
Munice	31 %	46 %	20 %	11 %
PHM	47 %	29 %	58 %	82 %
Potraviny	8 %	14 %	11 %	3 %
Ostatní	14 %	11 %	11 %	4 %

nec podle plánovaného bojového úsilí v jednotlivých dnech počátečního období války.

Z rozboru vyplývá, že na západním válčišti může jednoměsíční spotřeba ozbrojených sil NATO (bez vojenských námořních sil) činit 1,7 až 4–7 miliónů tun.

Z toho je možné vyvodit, že:

— plánovaná spotřeba ozbrojených sil stoupá za období asi 10 let nejméně trojnásobně,

— tříměsíční zásoby stanovené na základě předpokládané spotřeby představují (včetně 25%ní zálohy) 9,6–13,5 nebo dokonce 12,0–21,0 miliónů tun pohonných hmot bez spotřeby strategického a dopravního letectva a vojenských námořních sil.

Tento odhad spotřeby je současně i ukazatelem výše nutných skladovacích kapacit. Ze srovnání s dosaženými výsledky při skladování pohonných hmot v západní Evropě vyplývá, že:

— spotřeba pohonných hmot (plánovaná) rostla rychleji, než budování skladů;

ODHAD POTŘEBY ROPNÝCH VÝROBKŮ K ZABEZPEČENÍ EKONOMIKY ZÁPADNÍ EVROPY PŘI VEDENÍ OZBROJENÉHO ZÁPASU

Odhad potřeby ropných výrobků bude ovlivňován zvláštnostmi vojenských, ekonomických a geografických hledisek, zejména:

— významem válečně ekonomického potenciálu západní Evropy k vedení globální války;

— možnostmi válečně ekonomického potenciálu na základě ekonomických a vojenských předpokladů;

— stavem ekonomiky západoevropských zemí na základě vývoje vojenské situace počátečního období války;

— vývojem jednotlivých odvětví v průběhu války vzhledem k jejich závislosti na pohonných hmotách.

Důkladná analýza všech těchto variant na základě možných změn ve vývoji ozbrojeného zápasu může poskytnout reálný obraz o potřebách ekonomiky. **Zpravidla se však vychází ze dvou základních variant.** V první se předpokládá, že dojde k úplnému zničení ekonomiky a její obnova nebude mít vliv na vývoj ozbrojeného zápasu v západní Evropě. V druhé se předpokládá, že ničení nebude rozsáhlé a ekonomika bude schopná po určitých změnách pracovat i v podmínkách ozbrojeného zápasu.

Spotřeba ropných výrobků v zemích

— některé důležité útvary a svazky, nebo některé národní ozbrojené síly (např. USA) mohou mít tříměsíční zásoby; pro předpokládaný počet všech pozemních a vojenských vzdušných sil, které jsou na válčišti nutné k vedení ozbrojeného zápasu, zásoby v této výši nelze prozatím vytvořit;

— je zabezpečena 1, maximálně 2měsíční spotřeba ozbrojených sil NATO na západním válčišti (za předpokladu, že na západním válčišti bylo vybudováno asi 4 až 5 mil. m³ skladovacích kapacit);

— počáteční období války pohonnými hmotami je zabezpečeno a výše zásob zřejmě již přesáhla jednoměsíční hranici;

— bude-li měsíční spotřeba vzhledem k intenzitě bojové a operační činnosti v dalších měsících války klesat, je možné kalkulovat střední měsíční spotřebu v dalším období války asi 4–6 miliónů tun pohonných hmot, tzn. ročně 48–72 miliónů tun. K tomu je nutné připočítat spotřebu vojenských námořních sil, strategického a dálkového dopravního letectva, doplňovanou na západním válčišti.

západní Evropy dosáhla v roce 1963 220 až 230 mil. t, v roce 1965 již 320 mil. t. Na rok 1969 se předpokládá spotřeba ve výši 530 mil. t. V rámci spotřeby činily benzíny asi 18–20 %, střední destiláty asi 30 % a topné oleje asi 35–40 %.

Výroba byla schopna při plném využití všech kapacit produkovat v roce 1963 asi 300–320 mil. t, v roce 1965 380 mil. t, na rok 1969 se plánuje 570 mil. t. Z toho zhruba 19–20 % benzínů, 28–30 % středních destilátů a 40 % topných olejů.

Na spotřebě se nejvíce podílela automobilní, vodní, námořní a železniční doprava — 40–50 %, průmysl 30–40 %. 15 % spotřebovali drobní spotřebitelé.

Při přechodu na válečnou výrobu nelze předpokládat, že by byla omezena vodní, železniční a námořní doprava (co do objemu přeprav). Nahrazení jinými palivy (tuhými) by bylo možné jen částečně u železniční dopravy. Značně omezení by bylo možné u automobilní dopravy po vyřazení osobních aut z provozu; naproti tomu stoupne spotřeba nákladních aut. Částečně je možné přejít na jiná paliva (tuhá nebo plynná) v některých průmyslových odvětvích.

Z toho vyplývá, že je možné předpokládat určité snížení spotřeby benzínu a

středních destilátů (topných olejů). Úspory by se kladně projevíly při zabezpečování ozbrojených sil. V západní Evropě může snížení dosáhnout 60—120 mil. tun ropných výrobků. Naproti tomu se může zvýšit spotřeba jiných produktů, např. topných olejů a motorové nafty — asi o 10—20 mil. tun. To znamená, že **předpokládaná občanská spotřeba v průběhu války se může pohybovat v rozmezí 210 až 280 mil tun ropných výrobků za rok**. Při obdobných kalkulacích na rok 1963 se odhadovala snížená občanská spotřeba na 150—195 mil. tun.

Význam ropných výrobků bude tedy i v předpokládané budoucí válce stoupat, a to nejen v ozbrojených silách, ale s růstem závislosti ekonomiky na ropě i v rámci občanské spotřeby.

V minulé válce vojenská spotřeba v západní Evropě byla v poměru k občanské asi 60 : 40 (v USA 25 : 75). V současných podmínkách bude jak poměrně, tak i objemově spotřeba ekonomiky převyšovat vojenskou spotřebu, a to i v tom případě, bude-li na jednom válčišti poměr obrácený.

Rozbory to jenom potvrzují. Byla kalkulována průměrná vojenská spotřeba na jeden rok války na 48—72 mil. tun, s připočtením ostatní vojenské spotřeby asi 70—100 mil t za rok — oproti 150—195 mil. t občanské spotřeby v roce 1963, 210 až 280 mil. t v roce 1965. Poměr vojenské spotřeby k občanské by byl tedy v roce 1963 32 : 68, v roce 1965 již 26 : 74.

Při zvolených hlediscích bude tedy nutné optimálně zabezpečovat západní Evropu v průběhu ozbrojeného zápasu větším množstvím ropných výrobků, než v mírovém období, a to asi o 10—15 %.

Odhad občanské potřeby podléhá vývoji více, než odhad vojenské potřeby. Na základě několikaletého studia vývoje potřeb ropných výrobků v jednotlivých odvětvích hospodářství západní Evropy je možné určit i prognózy vývoje spotřeby ve válečném období. Ukazuje se, že **rok od roku poroste závislost válečné ekonomiky na ropných výrobcích a bude klesat částka možných úspor v občanské spotřebě**. Rostoucí úspory bude možné očekávat u benzínu a zejména u lehkých topných olejů.

MOŽNOSTI ROPNÉHO PRŮMYSLU ZÁPADNÍ EVROPY PŘI PŘECHODU NA VÁLEČNÉ HOSPODÁŘSTVÍ A BĚHEM JEHO PRŮBĚHU Z HLEDISKA ZABEZPEČOVÁNÍ OBČANSKÝCH I VOJENSKÝCH POTŘEB ROPNÝMI PRODUKTY

Rozvinutý ropný průmysl má moderní a výkonné rafinerie, které jsou schopné zpracovávat všechny potřebné produkty jak pro mírové, tak i pro válečné potřeby. V období hospodářských příprav půjde především o přeorientování výroby (v některých frakcích) na letecký petrolej, zřejmě na úkor benzínu a topných olejů. Rozhodující význam mají ty rafinerie, které umožňují chemickými procesy (zejména destrukčními) zpracovávat produkty z rop v požadovaném sortimentu i co do objemových množství. Z celkového nominálního výkonu všech rafinerií západní Evropy je to asi 13—15 %. Modernizací rafinerií bude toto procento stále stoupat.

Předpokládanou přeorientaci výroby na válečné potřeby je možné tedy zabezpečit výrobou v západoevropských rafineriích. Válečná spotřeba na první rok války (občanská i vojenská) byla vypočtena na 280—380 mil t ropných výrobků. Na jejich výrobu je zapotřebí asi 290—410 mil t ropy a 300—450 mil t výrobní kapacit.

Dnes se odhadují výrobní kapacity na 400—420 miliónů tun ročně. Postačují k zabezpečování požadavků v období hospodářských příprav války.

Vzhledem k požadovanému vyššímu množství lehčích frakcí, než v mírovém

období, bude potřebné množství ropy vyšší — asi 310—430 mil. t, z toho asi 17 až 20 mil. t ropy západoevropské produkce.

—☆—

Ropa i ropné výrobky jsou ve své většině dováženy ze zámorí. To znamená, že **do západoevropských námořních přístavů by bylo nutné přisunout:**

— měsíčně 25 — 35 miliónů tun
— ročně 290 — 410 miliónů tun

Při střední tonáži tankových lodí 50 000 dwt to představuje 600 tankových lodí, které musí být vyloženy.

K námořní dopravě (vzhledem k tonáži tankových lodí a charakteru nákladů) může být použito 15—25 přístavů, dále 10 až 15 vykládek na volném moři, tj. celkem 25—40 míst.

Měsíčně může být vykládáno na jednom místě 14—16, nebo podle současné praxe 28—30 tankových lodí.

Pouze 15—20 přístavů je schopno přijímat tankové lodě velké tonáže. Do nich bude koncentrován přísun a lze předpokládat, že denně mohou být v těchto přístavech vykládány 2—3—4 tankové lodě.

Z vykalkulované potřebné tonáže vyplývá řada komplikací a potíží. Západo-

evropské státy musí v rámci operační přípravy válčiště vybudovat nebo dobudovat záložní přístavy, vystavět k nim komunikační síť o potřebném výkonu, vybudovat skladovací, přístavací a přečerpávací zařízení. Dále je nutné připravit loděnice, zahájit výrobu nové lodní tonáže, vybudovat bunkerovací a zabezpečovací zařízení atd.

S dopravou je spojeno nejen budování lodních a přístavních kapacit na území západní Evropy, ale i orientace na „spolehlivé“ blízké a výhodnější oblasti těžby ropy z hlediska předpokládaného ožbrojeného zápasu. Na západním válčišti to bude přeorientování především na severoafriickou ropy, kde zvýšení těžby je po technické stránce dopravní otázkou. Znamená zvýšení výkonů potrubí a budování dalších v Alžírě a Libyi a rovněž zvětšení kapacit nakládacích přístavů. Dále je to Karibská oblast, vzhledem ke kratší dopravní cestě, než ze Středního východu (obeplouváním Afriky). Lze předpokládat, že tím by mohly být změněny dodávky asi takto (tabulka 4).

kolikaměsíční výši, je vzhledem ke stálému růstu potřebné skladovací kapacity nejen vojenskostrategickou otázkou, ale především ekonomickou otázkou. Zahrneme-li do těchto „bezpečných“ zásob všechny zásoby (ev. skladovací kapacity) v západní Evropě, dospějeme k několikaměsíčním zásobám. Avšak s ohledem na dislokaci skladů, na jejich charakter (většinou nadzemního typu), na jejich naplnění apod., **nelze s těmito zásobami v celé výši v počátečním období války počítat.**

—☆—

Posoudit možnosti ropného průmyslu v průběhu ozbrojeného zápasu je velmi nesnadné. Odhad závisí na řadě zásadních činitelů, které však nelze předem jednoznačně určit a použít. Přesto však lze vymezit dvě již dříve uvedené krajnosti a rozebrat je.

Alternativa 1

Bude-li po jaderných úderech počátečního období války v hromadném měřítku

Tabulka 4

	V současné době	Při přechodu na válečné období
Střední Východ	63 %	30—50 %
Severní Afrika	25 %	30—50 %
Venezuela	7 %	10—20 %

To znamená dovoz 87—205 mil. t ropy ze Severní Afriky, stejného množství ze Středního východu a 29—41 mil. t z Karibské oblasti. Přitom je třeba vzít v úvahu konkrétní kapacitu jednotlivých ropných oblastí. Zřejmě největší zájem se soustředí na oblast Severní Afriky, kde nejrychleji roste těžba v celosvětovém měřítku.

—☆—

Podle koncepce NATO mají být ke krytí potřeb ekonomiky při přechodu na válečné podmínky vytvořeny minimálně jednoměsíční „bezpečné“ zásoby.

Při porovnání objemu všech vybudovaných skladů s potřebou jednoměsíčních zásob je zřejmé, že mohou zabezpečovat výrobu na dobu dvou až tří měsíců a spotřebu na zhruba stejnou dobu.

Vytvořit a rozmístit strategické, tzv. „bezpečné“ zásoby občanské potřeby v ně-

zasazena západoevropská ekonomika včetně ropného průmyslu, **nelze s ní již v prvním roce války počítat a ani opatření k jejímu obnovení by neřešila z materiálního hlediska vývoj války v západní Evropě.** Ropný průmysl (zejména rafinerie ropy) je příliš zranitelný a jeho obnova materiálově a časově tak nákladná, že znovuoobnovení v potřebných proporcích a výkonech je nemyslitelné. Proto úsilí západoevropských zemí by bylo pravděpodobně soustředěno na udržení minimální výroby v rafineriích, které jsou z vojenského hlediska výhodně dislokovány, především však na zabezpečení dovozu a na zabezpečení skladů kapalných pohonných hmot pro potřeby ozbrojených sil na válčišti.

Stanovit počet a kapacitu rafinerií schopných provozu je závislé na mnoha variabilních činitelích, především na jejich dislokaci. I přesto však je nutné

uvést, že **udržení výroby na 10% mírové, nominální kapacity představuje poměrně značné množství — 40 mil t.** Tato výrobní kapacita by byla schopna zabezpečit téměř roční vojenskou potřebu.

Občanské požadavky by byly minimální a musely by být kryty domácími zdroji i různými nouzovými opatřeními. Zabezpečit občanské potřeby ropnými produkty z jiných kontinentů bude velmi nesnadné. Bude-li zničena v globální válce západoevropská ekonomika, bude také jistě vážně narušen chod ekonomiky severoamerických zemí, kde jsou dnes hlavní rafinérské kapacity. Pravděpodobně budou zničena nebo vyřazena ropná pole světového významu, která jsou koncentrována do poměrně malých oblastí (zejména na Středním východě). Západoevropská ekonomika ztratí z hlediska zabezpečování ozbrojeného zápasu kapitalistických států svůj význam.

Z těchto hlavních důvodů nelze předpokládat, že by byla dovážena do západní Evropy ropa nebo ropné produkty pro občanskou spotřebu v požadovaném množství, ale maximálně do výše 10—20 % ke krytí nezbytných potřeb dopravy a některých jednotlivých důležitých podniků, tzn. podle stavu z roku 1965 asi 30—60 miliónů tun ropných výrobků za rok.

Alternativa 2

Nebudou-li bojové prostředky použity v hromadném měřítku na všechny ekonomické objekty západní Evropy, **ekonomika bude schopná činnosti po určitých rekonstrukcích a změnách.** V takovém případě je možné počítat, že budou pracovat i některé, z vojenského hlediska dobře rozmístěné rafinerie, bude pracovat doprava atd. To znamená, že západní Evropu bude nutné v daleko větší míře zabezpečovat ropnými výrobky a ropou. K vojenské spotřebě bude nutné přičíst poměrně značný objem ropných výrobků k zabezpečení chodu hlavních závodů průmyslové výroby, chemické výroby, energetiky a zejména dopravy. Podle stupně závislosti těchto odvětví na kapalných palivách i podle nahraditelnosti paliv je možné počítat, že bude nutné zabezpečovat západoevropské země asi na 50 % mírové spotřeby, tj. asi do výše 160 mil. t ropy nebo ropných výrobků. Z toho asi 40—80 mil. t (tj. 10—20 % dnešních kapacit) mohou vyrábět západoevropské rafinerie. Zbytek bude nutné dovážet ve formě produktů. Tyto nároky je schopna kapitalistická koalice zabezpečit jak z výrobního, tak i z dopravního hlediska.

Vojenskoekonomická opatření v oblasti zabezpečení vojsk i ekonomiky ropnými výrobky svědčí o tom, že velení NATO věnuje od konce 2. světové války systematickou pozornost tomuto důležitému odvětví materiálního zabezpečení války.

V této problematice je však řada rozporností, daných objektivními faktory, zvláště v oblasti výroby a občanské spotřeby. Západoevropská ekonomika se dostává do stále větší závislosti na zámořských zdrojích ropy a do závislosti na moderních a technicky náročných rafinérských kapacitách.

Zdroje i výrobní kapacity jsou velmi zranitelné. Proto velení NATO přechází na budování rozsáhlých skladů a na modernizaci a dostatečné dimenzování dopravy.

Velitelé vojsk NATO se mohou rozhodovat nezávisle na hodnocení materiální situace v POV — tzn., že vytvořené zásoby (výrobní kapacity a dopravní prostředky) dovolují operační volnost bez ohledu na možné potíže v materiálním zabezpečení.

Pohonné hmoty a ropné výrobky se staly důležitým faktorem strategického plánování NATO.